INSTRUMENTA SANCTAE MISSAE

Što je potrebno za svaku misu

Stvari koje rubrike tradicionalne latinske mise (Missale Romanum, 1962.) traže na oltaru i oko njega, i kako se svaka upotrebljava. Svaka je pojedinost nastala da sa strahopoštovanjem služi Svetoj žrtvi i zaštiti Presveti Sakrament.

„Pristupit ću k oltaru Božjemu, k Bogu koji razveseljuje mladost moju.” — Psalam 43 (Vulg. 42), 4, moli se podno oltara

Svete posude, knjige i ruho

Oltarno raspelo

CRUX ALTARIS

Raspelo s likom Krista mora stajati na oltaru, između svijećnjaka, gdje ga svećenik i narod mogu vidjeti. Misa je ista Žrtva kao i Kalvarija, prinesena na nekrvni način.

Kako se upotrebljava: Svećenik mu se naklanja na Presveto Ime i podiže oči prema njemu na prikazanju i u Kanonu.

Oltarni križevi, MET (CC0)

Oltarne svijeće

CANDELAE

Barem dvije upaljene svijeće za tihu misu, šest za pjevanu svečanu misu, više za biskupa. Rubrike traže da budu većinom od pčelinjeg voska: čisti vosak djevičanskih pčela označuje čisto tijelo Kristovo, stijenj Njegovu dušu, a plamen Njegovo božanstvo.

Kako se upotrebljava: Ministrant ih pali prije mise, počevši sa strane poslanice, od one najbliže križu.

Oltarni svijećnjak, MET (CC0)

Misal

MISSALE ROMANUM

Knjiga koja sadrži sve molitve i čitanja mise za svaki dan u godini, s rubrikama u crvenoj boji. Leži na stalku ili jastuku na oltaru, otvorena na Kanonu.

Kako se upotrebljava: Ministrant ga prije evanđelja prenosi sa strane poslanice (desno) na stranu evanđelja (lijevo), a nakon pričesti natrag.

Missale Romanum 1962. (foto: Commons, CC BY-SA 4.0)

Kalež

CALIX

Sveta čaša koja sadrži Predragocjenu Krv. Mora biti od zlata ili srebra, ili barem iznutra pozlaćena, i posvećena od biskupa svetom krizmom. Nekoć su ga smjeli dirati samo oni u svetim redovima.

Kako se upotrebljava: Na prikazanju svećenik ulijeva vino i kap vode te ga podiže: „Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris.”

Kalež, MET (CC0)

Plitica

PATENA

Mali tanjur od zlata ili pozlaćenog srebra, posvećen zajedno s kaležom, na kojem leži velika hostija. Ime dolazi od grčke riječi za plitku zdjelu.

Kako se upotrebljava: Svećenik na njoj prinosi hostiju: „Suscipe, sancte Pater...”. Na svečanoj misi subđakon je drži umotanu u ramenski veo do Očenaša.

Plitica i kalež, MET (CC0)

Ampulice

URCEOLI

Dvije male posude od stakla ili metala na stoliću (kredenci), jedna za vino, druga za vodu, s tanjurićem i ručnikom za pranje prstiju.

Kako se upotrebljava: Ministrant ih pruža na prikazanju. Kap vode miješa se s vinom — naša ljudskost sjedinjena s Kristovim božanstvom — a na Lavabo polijeva vodu svećeniku po prstima.

Ampulice sa stalcima, MET (CC0)

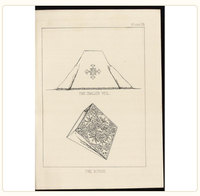

Kaležni veo i burza

VELUM ET BURSA

Veo, u boji misnoga ruha toga dana, pokriva pripravljeni kalež na oltaru prije prikazanja i nakon pričesti. Burza je kruta četvrtasta torbica u kojoj je složen korporal, a stavlja se na veo.

Kako se upotrebljava: Svećenik nosi pripravljeni kalež na oltar i s oltara, s burzom na vrhu.

Dolby, Church Vestments, 1868. (javno vlasništvo)

Svećeničko ruho

PARAMENTA

Svećenik oblači šest dijelova ruha, svaki uz svoju molitvu: **humeral** (kaciga spasenja), **albu** (čistoća), **cingulum** (čednost), **manipul** (trud i suze), **štolu** (besmrtnost i svećenička vlast) i **misnicu** (Kristov jaram i ljubav).

Kako se upotrebljava: Ljubeći svaki dio, oblači se u sakristiji prije mise. Misnica odgovara liturgijskoj boji dana.

Misnica, štola i manipul, MET (CC0)

Kako se pripravlja kalež (odozdo prema gore)

1. Purifikatorij položen preko čaše
2. Plitica s velikom hostijom
3. Pala preko plitice
4. Veo u boji dana
5. Burza s korporalom, na vrhu

Također potrebno

Platna, oprema i tvar sakramenta

Oltarni kamen

Posvećeni kamen s relikvijama mučenika, umetnut u oltarnu ploču. Bez njega se misa ne smije služiti: podsjeća na mise služene nad grobovima mučenika u katakombama.

Tri oltarna platna

Tri blagoslovljena lanena platna pokrivaju oltar, a gornje seže do tla s obiju strana, da upije Predragocjenu Krv ako bi se prolila.

Oltarne tablice

Tri uokvirene tablice s nepromjenjivim molitvama: srednja (Slava, Vjerovanje, riječi pretvorbe), psalam Lavabo sa strane poslanice i Posljednje evanđelje sa strane evanđelja.

Korporal

Četvrtasto fino laneno platno raširenо na sredini oltara, na kojem počivaju hostija i kalež. Ime dolazi od *Corpus*, Tijelo Kristovo.

Purifikatorij

Laneni rubac kojim se briše kalež te svećenikove usne i prsti pri ispiranju nakon pričesti.

Pala

Ukrućeni četvrtasti komad platna koji se stavlja na kalež da ništa u nj ne upadne.

Hostije i vino

Beskvasni pšenični kruh (velika hostija za svećenika, male za vjernike) i čisto naravno vino od grožđa. Bez njih sakrament nije valjan.

Ciborij

Pokrivena čaša od plemenitog metala u kojoj su male hostije za pričest vjernika, koje se zatim čuvaju u svetohraništu pod malim velom.

Zvonce

Ministrant zvoni na Svet, prije pretvorbe, pri svakom podizanju hostije i kaleža te na svećenikovu pričest, pozivajući sve na klanjanje.

Pričesna plitica i platno

Vjernici kleče na pričesnoj ogradi, često pokrivenoj bijelim platnom, i primaju na jezik dok ministrant drži pliticu ispod brade.

Zdjelica i ručnik za Lavabo

Nakon prikazanja svećenik pere prste moleći psalam 26 (Vulg. 25): „*Lavabo inter innocentes manus meas*” — perem ruke svoje među nedužnima.

Ministrant

Za tihu misu potreban je barem jedan ministrant (tradicionalno dječak ili muškarac). On odgovara na molitve u ime naroda, prenosi misal, pruža ampulice i zvoni.

Na svečanoj pjevanoj misi dodaje se

Kadionica i ladica za tamjan, za kađenje oltara, evanđelja, darova i naroda. Dalmatika za đakona i tunicela za subđakona. Ramenski veo. Šest svijeća, procesijski križ i baklje za pretvorbu.

Zašto tolika briga?

Svaka je čestica hostije sam Krist. Otuda korporal, pala, pozlaćene posude, prsti držani zajedno nakon pretvorbe, ispiranja. Strahopoštovanje u vanjskim stvarima poučava i čuva vjeru u stvarnu prisutnost.